

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
О
Т
Е
К
А

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I

по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

Пошто ће Наш Министар Унутрашњих Дела, Стојан М. Протић, одсуствовати неко време од дужности, то на предлог Председника нашег Министарског Савета, а на основу § 12. устројства централне државне Управе

РЕШАВАМО :

да нашег Министра Унутрашњих Дела, за време одсуства, заступа у дужности Председник нашег Министарског Савета, Наш Министар Иностранних Дела, Никола П. Пашић.

Председник нашег Министарског Савета, Наш Министар Иностранних Дела, нека изврши овај указ.

9. септембра 1906. год.
у Београду.

ПЕТАР С. Р.

Председник
Министарског Савета,
Министар иностранних дела,
Ник. П. Пашић С. Р.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Димитрије Христић, по старом закону начелник треће класе среза пчињског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у пензију, која му по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. септембра 1906. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је, да се:

Петар Митровић, секретар треће класе начелства округа тимочког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. септембра 1906. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 1. септембра 1906. год. Бр. 5591, донето на основу тачке 9. члана 144. Устава земаљског, које гласи:

да се Франц Дивиш, монтер железничке радионице из Ниша, родом из Беча и аустриски поданик, прими у српско поданство заједно са женом Маријом, изузетно од § 44. грађанског закона пошто је поднео уредан отпуст из свог досадањег поданства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. септембра 1906. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 22. августа 1906. године Бр. 5411, донето на основу тачке 9. члана 144. Устава земаљског, које гласи:

да се Јован Поспишил, пословођа железничке радионице из Ниша, родом из Бохора у Моравској у Аустрији и аустриски поданик, по молби својој прими у српско поданство заједно са женом Божаном и малолетним сином Александром, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из досадањег поданства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 31. августа 1906. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЖЕНСКИ ЗЛОЧИНАЧКИ ТИП

по Ломброзу

Уносећи нове мисли у криминалну психологију и антропологију, стварајући нове теорије, Ломброзо је живим бојама нацртао слику злочинца, који се јавља као продукат тешких социјалних и материјалних услова, као и злочинца оптерећеног наследством и дегенерацијом. У многим појавама, које су догле сматране као нормалне, он је налазио патолошког елемента, и довољно је само да поменемо његову теорију о генијалности, коју он сматра као изврстан невроз на епилептичној бази.¹⁾ Па ако је у многим питањима и био парадоксалан, он ипак има неоспорних заслуга.

Описујући тип злочинца, који је по његовом мишљењу особите антрополошке организације, он вели да се злочинац одликује од нормалног човека не само својим физичким и моралним склопом, него и физиономијом.

Италијанац злочинац, по Ломброзу, мало је већи од средњег раста, са широком лобањом, уским и ниским челом и ретком длаком на лицу; главе је веће или мање него код нормалног човека, неправилних ушију, асиметричног лица, јако развијене доње вилице и испалих јагодица — то су његове физичке одлике. Неосетљивост према болу, равнодушност према смрти, слабо памћење, лукавство место ума, сујеверје место религиозности — јесу његове карактеристичне психичке одлике. То је слика рођеног злочинца, који се разликује од криминалоида т. ј. случајног злочинца, који врши злочин под утицајем страсти и који нема особитих одлика ни физичких ни психичких.

Али на основу доцнијих експеримената, Ломброзо је у многа места изменио своје

¹⁾ С. Lombroso — Енциклопедија Наполеона,

мишљење о типу злочинца и почео се приближавати француским и енглеским теоријама, налазећи код рођеног злочинца тип моралног безумља (*moral insanity*), а као узрок појаве таквог злочинца — епилепсију.

Све што је до сада говорено о мушким типовима, не може се применити и на женске. Код женских злочиначких типова, Ломброзо је нашао друге две карактеристике, и то једна је физичка, а друга морална т. ј. злочиначки физиономични тип и одсуство материнског осећаја. Против прве тачке устали су многи, а нарочито криминалиста Грифит. Истина и сам Ломброзо признаје да се физиономични тип код женских много ређе срета него код мушких и да га је процентално код мушких нашао у 40%, а код женских тек у 17%. Објашњење те појаве Ломброзо налази у биолошком развићу човеком. Он вели да женка пре него мужјак може да буде представник извесне феле, јер се она мање од мужјака подвргавала разним утицајима околине, која се мењала са временом и местом. И само полно одабирање оставило је женске које су јаче, лепше формиране, а према томе и чистије преставнице те феле. Таким начином све карактеристичне одлике те феле одржале су се у најлепшим екземпларима код женске. Најзад већина рђавих дела, која су женске учиниле, јесу резултат сугестије од стране мушких, а за то код таквих женских није потребан нарочити преступнички физиономични тип, на против, често ћете срести ванредно лепа лица, као што су код убице маркизе де Бренвилеје и Евгеније Бордони, и обратно, често пута под одвратним, маркантним лицем крије се нежна и питома душа. Ја се сећам једног случаја из моје праксе. Дотерана је власти једна сељанка удовица, која је оптужена да је родила и убила дете. Крупне, зелене очи, ниско чело, јако развијена доња вилица и јагодице, оштро мушко понашање, све се то тако лепо подударало са Ломброзовим типом, а нарочито са оном епилептичном групом дегенерата. Ја сам а priori био готов да поверујем оптужби. Извршио сам преглед и констатовоо да је родила пре десетак дана, али она је упорно одрицала и тврдила да лекар не зна. После два дана нађено је дете закопано у воћњаку и донето у среску канцеларију. Извршена секција показала је да то није била детоубица, већ на против добра и тиха удовица, коју је њен драган немилосрдно злостављао. Моје прво мишљење о њој основано на физичким знацима Ломброзове теорије, било је неправилно. —

Друга карактеристична црта, коју је Ломброзо налазио код женских злочинаца јесте одсуство материнског осећаја.

Љубав очинска није једно исто што и љубав материнска. Још код првобитног човека отац је био потпуно равнодушан према судбини своје породице. Код неких африканских народа, прича Херодот, кад је дете одрасло, скупљало се цело племе и по сличности детета са којим чланом тога племена, одређивао се отац који је примио на себе очинске обавезе и бринуо се о детету. Код животиња, па

чак код најразумнијих као што су пси, мајмуни, слоновии, нема ни трага од очинске љубави.²⁾ ³⁾ Код људи љубав материнска је инстинктивна, то је природни осећај нераздвојан с нашом физиолошком и психолошком организацијом.

Љубав оца је производ цивилизације, то је осећај који се развија под утицајем васпитања и друштвених закона.

И ето тај свети осећај код женских злочинаца или је развраћен, или га сасвим нема. Као пример довољно је да наведемо само један случај из криминалистике: Поегел тукла је сваког дана своју кћер, и да се не би чула њена кукњава, завлачила јој је главу у воду. Једном је гурнула низ степенце да је пребила кичмени стуб, другом приликом сломила јој руку, и кад је од ње направила богаља, она јој се подсмевала, називајући је камилом.

За време болести да би само ћутала, сипала јој је залеђену воду на главу, покривала јој главу прљавим вешом и кад је сирото дете хтело да заспи, нагонила га је да по неколико сати без прекида говори таблицу множења.

Очигледно је, да у тим поступцима није било ни сенке од материнске љубави.

Често пута такве матере према једном детету осећају особиту љубав, док је према осталој деци са свим немају. Одсуство материнске љубави Ломброзо налази само код рођених злочинаца, док их код криминалоида није налазио.

И против ове карактеристичне одлике, т. ј. одсуства материнског осећаја, нашло се противника, који су је оспоравали, као што се нашао и читав легион противника целој школи криминалних антрополога. Али и сам Ломброзо не сматра своју школу за савршену; али види у њој пут, којим треба ићи напред и тврдо верује да његове мисли потпуно одговарају савременом научном правцу теорије о еволуцији природе и човека. И ми са своје стране можемо слободно рећи, да је он допринео много великој девизи: „предупређивати злочин и поправљати злочинца.“ Измените услове, који порађају злочин, подигните морални, материјални и психички ниво народних маса, па ће се смањити и број злочинаца resp. злочина.

Каменица 1906. год.

Д-р Вој. Ст. Поповић.

СМРТНЕ И ТЕЛЕСНЕ КАЗНЕ по старом српском законодавству

(НАСТАВАК)

Телесне казне које не саћате.

1. **Батине.** — Батине, као казна, старе су колико је и човечанство старо. Примењиване су као казна код свију старих азијских народа исто тако и код африканских. Казна батина је раширена код свију народа и племена на целој земљи-

²⁾ Ch. Richet — L'amour.

³⁾ Спенсер — Principles of Ethics.

ној површини.¹⁾ По оној нашој народној изреци: „Батина је из раја изашла“ може се рећи о овој казни, да је почевши од Адама па до данас непрестано имала и има вредности. Она је постојала код свију народа и као казна родитељска према деци, дакле као васпитно средство, и као јавна казна. Код разних народа разно је примењивана. Ту се може видети разлика по броју удараца, по броју прута, којима се удара и по месту на телу, по којем се удара. Или се удара по раменима, или по леђима, или по стражњици, или по листовима, или по голеницама, или по табанима или по трбуху и т. д.

Најстарији помен ове казне налазимо код источних народа, код Египћана и код Јевреја. Код Египћана налази се на заосталим египатским сликама, а код Јевреја помиње се у Светом Писму и у Старом и у Новом Завету. Мојсије наређује: „Кад је распра међу људима, па дођу на суд да им суде, тада правога нека оправдају а кривога нека осуде. И ако криви заслужује бој, тада судија нека заповједи да га повале и бију пред њим, на број према кривици његовој. До четрдесет удараца нека заповједи да му ударе, не више да се не би поништио брат твој у твојим очима кад би му ударио више удараца.“ (V књ. Мојсијева глава 25 стих 1—3). Јевреји су обично ударали 39 батина као највећи број удараца и то је остало и после све до времена апостола Павла. Сам апостол Павле говорећи у другој посланици Коринћанима вели: „Јесу ли слуге Христове? Ја сам још више. Више сам се трудио, више сам боја поднео, више пута сам био у тамници, много пута долазио сам до страха смртога. Од Јевреја примио сам пет пута четрдесет мање један ударац, три пут сам био шибац, једном су камење бацали на ме, три пута се лађа са мном разбијала.“ (Глава XI. стих 23 до 25).

Код старих Римљана ова је казна батинања врло сурово примењивана, што се види из разних закона и израза при одређивању те казне. Тако да наведем неке изразе *virgis caedo* значи прутем или штапом бити, *шибати*; *fustigo*, штапом или батином тући; *verbero*, бити, тући или шибати; *verberatio*, шибане, бијење; *flagello*, бичем или камцијом шибати. У почетку римске републике консули и претори имали су *imperium* (извршну војну и грађанску власт) и само они имали су *fascis* (снопове прута), које су испред њих носили ликтори, а што им је био знак одликовања. Консул је имао дванаест ликтора, а претор двојицу у граду а шест изван града. Снопови прута подсећали су на консулово право да одређује телесне казне. За владе Августа сви управници провинција имали су право да се пред њима носе снопови прута тако они у Азији и Африци, где су управљали обично стари консули, имали право на 12 снопова, док управници осталих провинција имали су право на 6 снопова прута.

¹⁾ Albert H. Post. Grundriss. II. 281—282.

Из римске империје та врста казне остала је и у Византији и у византском законодавству, па је отуда прешла и у српско законодавство, као што смо раније видели говорећи о Градском Закону. Исто тако налазимо казну батинања и шибе у разним варварским законима, названим доцније *leges barbarorum* нпр. у готском, рипуарском, визиготском, бајуварском и другим. У овим законима одређено је и број удараца, колико треба ударити. Негде је одређено 50, 100, 150, 200 па и 300 удараца, а негде 120, 240 итд.

Душанов законик наређује да се бој, као казна примени у овим случајевима:

Члан 11 друга алинеја одређује, да духовнике који нису од архијереја постављени, црква педесет по закону. Реч *pedesati* значи казнити бојем (*castigo verberum*).

Члан 24. Ако се нађе да прима мито каква чиновник црквени, да му се одузме све што има. А ако ли калуђер, као чиновник црквени узима мито, да се бије и прогна.

Члан 50. Властелин, који опсује и осрамоти властелинчића, да плати 100 перпера; а властелинчић ако опсује властелина, да плати 100 перпера и да се бије штапом.

Члан 85. Ко рече бабунску реч, ако буде властелин, да плати 100 перпера; ако ли не буде властелин, да плати 12 перпера и да се бије штапом.

Члан 166 друга алинеја: Ако ли пијаница задере или капну скине или учини какву другу срамоту, а не окрвави, да га бију 100 стопа и да се вргне у тамницу, а по том да се изведе из тамнице и да се бије и пусти.

Осим ових пет чланова Душанов Законик не помиње више ову казну, међутим она се помиње још у оновременим компилацијама из византијских закона. Тако у Закону цара Јустинијана ова казна предвиђена је за ове кривце:

»Ако ко краде «заградије» или воће, да се бије и да плати 12 перпера (чл. 8).«

»Ако ко дању мимогред уђе у виноград или воћа узгред путем и убере грожда или воћа у мараму или понесе у руци, то се и не суди. Ако ноћу бере да поједе, да плати 20 перпера и да га бију. Ако ли бере да вино начини, да плати што буде обрао 40 перпера и да га бију. (чл. 9)).«

»Ако ко убере туђега жита руком руковед да га бију, и ништа више; ако ли жње српом да плати троје и да га бију; ако је велики сиромах и учини то глади ради, да плати што рекну душевници, и да га бију, али не много, и да престане од тога (чл. 10).«

»Ма у којем граду онај који краде и то први пут, ако је сирома да се бије (чл. 70).«

»Ако ко краде на војсци, и ако краде оружје да бијен буде (чл. 73).«

Исто тако батинама су кажњавани и они, који су помагали коме при отимању женске било саветом или му чинили друштво (чл. 86) али им је уз то још и коса осећана.

И најпосле кажњаван је батинама и онај који украде какву црквену ствар, али изван цркве. Уз то је још и опрљен и прогнан из тога места (Т. Флоринскога. Паматници Стеф. Душана. Прилози стр. 210 чл. 28).

По Синтагми Матије Властара казна бојем долази уз коју другу казну, тако на пример крвосмеса сродника поред осећања носу казнила се још и бојем. Ако се смешају сродници једно с другим као отац са снахом или син с маћехом, или очух с пасторком, или ујак с нећаком или сестрић односно братић с тетком или с двома сестрама и т. д. да бијени буду и да им се носеви осеку (Т. Флоринскога Паматници. Прилози стр. 145).

Ко оскрнави робињу (отроковицу), ако је са свим сиромаша, да буде бијен и да се остриже (Флорински Паматници. Стр. 155). Ко туђе волове отера, први пут учинивши то да буде бијен. (Т. Флоринскога Паматници. Стр. 180). Прељубачинци поред осећања носу кажњавани су још и бојем; исто тако и онај који има жену па другу доведе и живи с њом, као и онај, који своју жену отера па другу доведе. (Т. Флорински, на истом месту. Стр. 186 и 188).

Казна боја или батинања вршена је штапом, а по гдекад и бичем. Тако на пример ако ко чини досаду коме или злоставља (*vexare*), тако да га обрани ако буде слободан себар, да буде бијен штапом (палицом), а ако је роб, то бичем да буде бијен (Флорински, Паматници. Стр. 191).

На истоку, код азијских народа батине су ударане по табанима или по листовима. За то су постојале *фалаке*, у које су се ноге везивале и онда ударало по табанима. То је *бастонада*, једна од врло ужасних казни, која је често смрт повлачила. Из поменутих зборника из Душанова времена не може се видети да ли је та казна код нас примењивана.

2. Окови. — На овом месту да кажем коју реч о *оковима*. Ово је такође јака телесна казна, и позната је још од најстаријих времена. Помиње се још у митологији Грка: оковани Прометеј. Окови су употребљавани код разних народа не само као тешка телесна казна већ и као казна понижења. Зна се да су Римљани при триумфалним походима водили побеђене непријатеље оковане у ланцима. Ови ланци нису били стављани на заробљене непријатеље ради безбедности већ као казна срама и понижења, што су се борили против Рима.

У разних народа било је разних врста окова али најстрожији окови били су *кладе* (томруци) или *пањ*. Ова справа примењивана је у разним облицима. Оковани седео је у *кладама* чврсто везан, те се није могао кретати.

Код нас, у старој српској држави такође су употребљавани окови као казна, или су злочинци и осуђеници бацани у окове ради сигурности. Из наше историје зна се да је велики жупан Мутимир оковао сина бугарскога цара Бориса заједно с великашима, које је заробио. Исто тако зна се да су Бугари 924 године по-

звавши српске жупане, похватили их преваром, бацали у окове и послали у робство. Браћа Немањина, кад су ухватили Немању бацаше му окове на ноге и на руке и затворише га у некакву пештеру (и јемше оковеше њему роуцџ и нозџ, и ввргоше њего в пештеруо каменуоу)¹⁾ Немања је био наредио гониоцима, које је послао за побеглим сином Растком, да га ухвате и ако не буде хтео да се врати да га окују и доведу натраг. Кад су ови стигли Растка у Русику »помышляхоу же оузи на њ възложитити,« али га се бојаху као господара свога.²⁾ Исто тако кад оно савлада Краљ Милутин сина својега Стефана Дечанскога »поведе јемше везати сина својега и ужа жељезна възложити на тело јего и вешоше в град славни Скопле.«³⁾

Из ових примера види се да су окови примењивани у старој српској држави.

Па кад су примењивани на политичке кривце није могуће претпоставити да нису оковани обични кривци. Душанов Законик није не помиње окове. У софијском рукопису закона цара Јустинијана, а у члану 82 налази се помен о оковима. Под насловом: »Закон царски о онима, који се држе у тавници,« налази се ова наредба: Епископи треба и имају заповест од Бога да оне, који су у оковима, или у тамници посећују сваке среде и петка, тако исто и игумани, калуђери и попови... Исто тако и властела треба сваке недеље да посећују оне, која су у оковима и заповедити стражи и тамничким стражарима цара нашега да буду милосрдни и да се старају о храни ових сужника.

Ускоро после цара Душана налазимо примену окова с кафезом. Кад је Тома Прељубовић, оженивши се синовицом Душановом, кћерју Симеона Палеолога, постао господарем Јањине повео је борбу против непослушних Грка и Арбанаса. Он је, како приповедају монаси Констан и Прокол завео затворе и кавезе (*φυλακας και κλωβια εδελματο*). Исто тако причају ова два монаха да је Тома Прељубовић мучио некаквога Константина првога старешину и држао га окована у кавезу шест година.⁴⁾

(наставиће се)

Миленко Вукићевић.

ПОЛИЦИЈСКИ НАДЗОР

(НАСТАВАК)

Изложено стање полицијског надзора остало је неизмењено до априла 1868. год. а тада је, без сумње под утицајем горње *надежде*, поднет Државном Савету предлог ове садржине:

¹⁾ Život Sv. Symeuna od krála Štěpána v. Praze. 1851. Стр. 4.

²⁾ Доментијан. Живот Светога Саве. Београд 1860. Стр. 13 и 20.

³⁾ Данило. Живот краљева и архиепископа српских. Београд. 1866. Стр. 126.

⁴⁾ Гласник Срп. Учен. Друштва, књ. XIV страна 251, 259 и 261.

»Законодавство наше усвојило је по ред осталих споредних казни и полицајни надзор. Кад се погледа на дела, у којима је ова казна усвојена, увиђа се јасно и циљ зашто је законодавство ту казну усвојило. Крађе разбојништва, ајдуковања и т. д. код којих се према пропису § 37 б. казненог закона полицајни надзор изриче, таква су дела, која највише народ обеспокојавају и досаде му чине, а у толико се чешће догађају што произлазе по правилу из користољубља, које је највећи подстрекач људи на чињење злих дела; па да се народ у овоме колико толико обезбеди, оставило је законодавство властима одрешене руке да бољи надзор могу водити над онима, који су једанпут речено зло учинили.

Кад је законодавство усвојило нужне мере предострожности за она дела, од којих поједини житељи страдају и која може се рећи, местимце овде и онде мах предузимљу, у колико пре неће приступити к оваквим мерама у оним злим делима, која државу из темеља потресају и која чине, да држава у свом напредовању у неколико година натраг застане. Овде разумем она дела, која једном речи рећи на преврат у земљи смерају. Правителству неће немогуће бити показати како се и у оним државама у предузећима на преврат смерајућим полицајни надзор изриче, где се ова предузећа из убеђења чине а камо ли да се та мера може показати као излишна онде, где се ови преврати чисто из користољубља чине. Немило искуство које наша земља по несрећи може да покаже, највећи је доказ томе. Познато је Савету, како се догађало да и чиновници на угледним звањима стојећи, полакомише се на новац те предузеше на преврату радити, и које ова новчана добит, које изглед да ће се превратом до важних у држави места доћи, учини, да се ово зло код нас тако улеже, да данашње горко искуство засведочи нам, да има много који се искључо тим занимају, како ће преврат у земљи да направе те тиме своје стање да побољшају.

Како се по имајућем уверењу завере овог рода највише на тај начин праве, да по где који почну из места у место ићи и људе за заверу врбовати: тако да би се у колико је више могуће стало на пут овом по народу тумарању, правителство налази за нужно да се и у случајевима предузетих преврата полицајни надзор усвоји, и то, како се овог рода злочинства кришом и управ у четири ока справљају, тако да се тешко доказа нађе, те да се који судом и осуди, него се више пута мора окривљени из недостатака доказа да ослободи, то да се полицајни надзор и над оним изрећи може, који је из недостатака доказа ослобођен. Поред тога, како по пропису § 37 а полицајни надзор не може трајати дуже од 5 година, а имамо уверења, да радња на преврату више се година протеже док не сазре те се у дејство приводи, правителство би било мњења, да се за овакве случаје полицајни надзор и на 10 год. продужити може, и тако потписани има част Државни Савет молити, да изволи решити ово:

1) да се првој тачки § 37 а казни. зак. после израза »како коме суд одсуди« дода ово: »осим дела изложених у §§ 87, 88, 89 и 90. казни. законика када се полицајни надзор и на 10 година продужити може.«

2) да се првој тачки § 37 б казнителног закона после речи »и паљевине хотичне« дода ово: »као и дела казаних у §§ 87, 88, 89 и 90. казнителног закона тако, да се због ових дела оптужени има и онда на полицајни надзор осудити, када би исти због самог дела оптужења из недостатка доказа ослобођен био.«

3) да овај закон важи од дана кад га намесништво кнежевскога достојанства подпише.

№ 2468.

12. априла 1868. год.
у Београду.

Председник
Министарског Савета,
Министар правде,

Б. Д. Ценић

Без обзира на тачност и уместност побуда овом законским предлогу првог и јединог коментатора нашег Казненог Закона, стоји неоспорно ово:

а) да је овај предлог имао карактер политичке природе;

б) да се Државни Савет у свему сложио с предлагачем, и

в) да је 17. јула 1868. год. обнародован закон, којим је санкционисано све оно што је пок. Ценић предлагао.

* * *

Законом од 17. јануара 1876. године (Зборник 28, стр. 83.), којим је измењен и допуњен § 4. Полицијске Уредбе, дато је право општинским властима да извиђају и пресуђују сва кривична дела из III части Казненог Закона, и да са одбором стављају под надзор крађивце, који би били осуђени за просте крађе у вредности преко 2 динара, као и све оне на које би се само сумњало, да у општини или селу врше крађе и паљевине.

До овог закона постојала је знатна разлика између општинских, средњих и окружних полицијских власти у погледу извиђања и пресуђења иступних дела из III части Казненог Закона.

Прве су могле судити само оне иступе, за које је закон доносио казну до 3 дана затвора, или до 10 штапа (докле је ова казна постојала), или новчано до 2 талира.

Средњи начелници извиђали су и пресуђивали иступе, за које је законом била предвиђена казна до 12 дана затвора или бој до 25 штапа, или новчано казна од 2—8 талира.

И најзад, окружна начелства и Управа града Београда извиђали су и пресуђивали иступе, за које је закон одређивао казну до 30 дана затвора, или до 30 штапа.¹⁾ или новчано од 8—30 талира.

¹⁾ До издања Казненог Закона окружно начелство и Управа града Београда могли су досуђивати бој до 35 удараца, али је § 314. овог закона наређено, да бој не може бити мањи од 10, нити већи од 30

И среске и окружне полицијске власти имале су још право, да крађивце осуђују и на полицијски надзор (§§ 320 а и 320 б. Казн. Зак.), а окружне полицијске власти и право административног решавања о стављању под полицијски надзор осумњичених за крађе, разбојништва, паљевине и јатаковања.

Новим законом, т. ј. овим од 17. јануара 1876. год. општинске власти не само да су задобиле право да са одбором административним путем решавају о стављању под полицијски надзор, већ су услед проширене им надлежности за извиђање свију иступних дела из III части Казненог Закона, без обзира на величину законом одређене казне, задобиле још и право да досуђују полицијски надзор од 4 месеца до једне године по §§ 320 а и 320 б. поменутог закона.

Једина разлика између општинских и државних полицијских власти у погледу досуђивања полицијског надзора, која је остала и после закона од 17. јануара 1876. год., била је у томе, што је право општинских судова у погледу административног надзора ограничено само на осумњичене за крађу и паљевину, док се ово исто право окружних полицијских власти распростирало још, као што смо видели, и на разбојништва и јатаковања.

Остале мене, кроз које је полицијски надзор у нашем законодавству пролазио, ове су:

а) Законом о истражним судијама од 17. априла 1890. год. пренето је у дело круг истражних судија не само право расматрања, оснажавања и уништавања иступних пресуда у последњем степену, већ и право извиђања и суђења извесних иступних дела из III части Казненог Закона: обмана и опорочавање власти (§ 359.), увреда страних посланика (§ 358.), злоупотреба државног грба (§ 328 а), прогонство страних поданика (§ 343), па и досуда административног надзора (§ 391 б).

По чл. 28. овог закона, жалбе против осуда за ова дела подносиле су се надлежном првостепену суду у року од три дана, а по чл. 19 истог закона, полицијске и општинске власти вршиле су дужност тужиоца у овим случајевима. Изузетак су чинила дела из § 258, код којих је сам законодавац прописао процедуру за подношај тужбе.

б) Законом о изменама и допунама Казненог Закона од 19. марта 1891 год. укинут је полицијски надзор за дела из §§ 87, 88, 89 и 90. Казненог Закона, а овим је и његов максимум сведен на пет година.

в.) Височаји им наредбама од 9. и 15. маја 1894. године, а после суспендовања устава од 1888. год. укинути су, поред осталог, и сви они чланови закона о истражним судијама, који су се односили на иступе, а овим је и административни полицијски надзор поново враћен у над-

ударца. Све ово у осталом важило је до закона од 11. децембра 1873. године којим је телесна казна укинута.

лежност окружних полицијских и општинских власти.

И најзад

г) Законом о изменама и допунама Полицијске Уредбе од 17. јануара 1904. год., право општинских судова да се одбором решавају административним путем о стављању под надзор полицијски измењено је, управ смањено од 6 на 4 месеца.

(свршиће се)

Д. Ђ. Алимпић.

КАКО СЕ ВРШЕ ПРИТВАРАЊА

превод са немачкога

Међу најлакше дужности полицијских органа долази притварање професионалних злочинаца. По правилу, искусан злочинац ни мало се не опире, кад му пристују полицијски чиновник ради притварања. Према вестима у дневним листовима, које јављају о притварањима и апшењима злочинаца, код публике је створено мишљење, да је приликом таквога притварања неизбежна борба, отпор, хрвање, револверски пуцњи и томе подобно. На против, може се узети као правило, да искусни злочинци не дају од себе ни најмање отпора кад им приђе полицијски чиновник ради притварања.

Могу се навести три разлога, који на то побуђују злочинце по професији.

Први је душевно расположење злочинца. Кад би се човек могао пренети у душу таквог једног човека, морао би му поклонити извесно сажаљење. Можда сопственом кривицом, али можда и услед несрећних прилика и друштвених односа морао је поћи злочиначким путем; несрећник је провео многе године на робији и зна, да ће се увек морати опет вратити тамо, пошто му наше животне прилике готово онемогућавају да још једном постане частан и поштен човек, и за то је готово једино и упућен на вршење казних дела. Он зна да мора рачунати на издајство својих другова, он зна, да га полиција бодрим оком посматра. Он је пређашњи робијаш и увек сумњиво лице, те дакле са свим тачно зна да ће пре а после бити понова притворен. Он зна да је запао у живот тајанствености и да над њим лебди таман облак проналаска, притварања и осуде, облак, из кога сваког тренутка може синути гром.

Да ће катастрофа доћи и да она мора наступити, то он зна. Зато га најзад проналасак од стране полиције ни мало не изненађује. Шта више, могли бисмо тврдити: да је за напаћену душу једног таквог човека наступање катастрофе управо почетак мира и престанак стрепње која га је дотле мучила.

„Све је свршено, све је прошло — што је морало доћи, наступило је!“ вели злочинац сам себи, и драговољно се повинује судбини. По томе душевном расположењу може се објаснити и то, зашто професионални злочинци расипају на уживања ону бедну награду, коју им удели јатак, или онај мали део плена који добије као део од другова у похари.

Они траже нервног раздражења, они траже увесељења и забаве да би се бар и за неколико тренутака ослободили непрекиднога страха и стрепње од проналаска и појаве полиције.

Други разлог, што се професионални злочинац ни најмање не опире, лежи у већ постојећим личним односима између полицијских чиновника и злочинаца. Кад се каже за некога старог полицајца и старог злочинца, да се они понашају међу собом више „дружешки“, није баш претерано. У опште се сматра, да су људи без срца или бар тврда срца који имају посла са хватањем и притварањем злочинаца; нарочито је то случај, да се за такве сматрају полицијски чиновници, иследне судије и државни тужиоци. То је велика заблуда. Ти људи испуњују своје дужности али они су опет за то људи и у највише су случајева људи пуни осећаја и сажаљења. Они поступају човечански са злочинцем приликом притварања и апшења, они га не вређају и не киње, већ шта више чине и извесне мање уступке, који за човека у слободи ништа не значе, али за притворенике су доказ да код свога противника могу наћи сажаљења и човечности. То изазива у злочинаца захвалност, а криминална историја може нам испричати безброј чудноватих случајева злочиначке захвалности.

Какав стари криминални чиновник, кад има пред собом једног давнашњег злочинца, па кад га притвара, не задовољава се само тиме, што ће му прићи, метнути руку на раме и рећи му: „Ви морате поћи са мном, ја вас притварам. Немојте правити никакву ларму, све је већ откривено!“

Кад по том злочинац очајно сагне главу, па погледа полицијског чиновника онаквим погледом који се равна погледу животиње која је бежала од потере и најзад пала изгубљена, без икаква спаса, тај не би био никакав човек, кад не би имао сажаљења према томе злочинцу, кога је не само ухватио као дивљач, већ га мора одвести у притвор и за тим послати на робију, која ће можда трајати пола људског века.

Кад се има у виду тај осећај полицијскога чиновника, неће ни мало изгледати чудновато, што он продужава говорити злочинцу: „Ако хоћете још што да једете или пијете, можете слободно; ја ћу платити.“

За време истраге и на робији тешко да ће злочинац имати прилике да добије добру храну, а не може се ни замислити како много полаже на добар и масан залагај један стари робијаш. По томе се онда лако може увидети колико је захвалан злочинац и за како велико доброчинство сматра он, кад му се у путу за апс повуди једна чаша пива или мало шунке — уживање, кога се он мора годинама одрећи.

Пре неколико година десио се случај у Берлину, да је у једној механи један униформисани жандарм имао да притвори једног врло опасног злочинца. Злочинац је нека три дана бежао од потере, и баш је у том тренутку јео неко печење, које

му је врло добро пријало. Он обећа жандарму, да ће одмах драге воље поћи с њим, али да му остави толико времена, докле поједе печење. Жандарм је мислио, да би се огрешо о своју дужност, кад би му то допустио, и одговори му да то не може бити, већ да мора одмах с њиме поћи. На то скочи злочинац и забодје жандарму по сред срца нож који је имао у руци. Пред судом је изјавио злочинац, да га је немање сажаљења од стране жандарма до лудила потресло, кад му није хтео допустити да поједе последњи добар залагај, и да га је то једино побудило да постане убица.

(свршиће се)

Д. В. Б.

ПОУКЕ И УПУТИ

При распри о праву на државину гди се сумња појави, држи се, да је на онога страни право, који ствар држи, а онај који то оспорава, има се од стране полицијске власти упутити на парницу.

Пуномоћник г-ђе Шарлоте Нахман, тужбом својом од 14. марта 1905. год., тужио је власти ср. посавског окр. београдског Себастијана Нола млинара и Ристу Михаиловића каф. из Барајева, зато што су се самовласно уселили и то први у млин, а други у кафану његове властодавке г-ђе Шарлоте, те тако самовласно уживају приходе од истог имања, па је молио, да се са њима по закону поступи и из имања истисну.

За доказ о својини поменутог имања поднео је у овереном препису два протокола од 8. марта 1905. год., првостепеног суда окр. београдског, на којима је продавац овога имања г. Алимпије Божић пенз. из Београда извршио пренос истога, као и да је имање уступио на уживање г-ђи Шарлоти 23. јула 1904. године.

На испиту код ср. власти тужени Себастијан изјавио је: да ово имање није самовласно заузео, нити је се самовласно у млин уселио, већ да је се у исти уселио и ради као ортак тужитељке Ш. и то на основу уговора, који је са њом закључио, по коме је он ортачки са г-ђом Ш. купио ово имање и заједнички млин подигао, за доказ чега је поднео у овереном препису привремени уговор, као и писмо продавца г. А. Б., у коме изјављује, да њега прима за ортака у свом имању са г-ђом Ш.

Пуномоћник тужитељке г-ђе Ш. није признао поднете доказе туженог Нола, наводећи да су неистинити.

Затим је накнадно на протоколу код ср. власти Б. 4511. изјавио, да је тужени Нол до 3. фебруара 1905. г. био само настојник-слуга на спорном имању, и да је до тога дана потпуно измирен у заједници, за доказ чега је поднео рачун издатка од 3—II—05. г., који је Нол поднео г-ђи Ш. Тако исто поднео је протокол саслушања г. А. Б. код првостепеног суда окр. београдског од 29. априла 1905. год. Б. 12933., из кога се види, да

је г. Б. ово спорно имање продао и уступио искључиво г-ђи Ш. Па је на основу ових и ранијих поднетих доказа тражио, да се оптужени, као бесправни заузимачи избаце са имаовине властодавке му г-ђе Шарлоте.

Тужени Нол изјавио је: да пуномоћје издато од стране г-ђе Ш. не признаје за пуноважно зато, што није издато пред српским властима.

На основу изложеног, ср. власт наставши, да тужени Нол ничим није доказао, да има ма каква права на спорно имање, а да међутим спорно имање ужива, те да је овим утврђено дело самовлашћа из § 375. крив. зак., које је по § 396. крив. зак. застарело, јер Нол ово спорно имање ужива од 1. августа 1904. год.

С тога је, на основу § 375 а крив. зак. пресудом својом од 20. маја 1905. год. Бр. 5087, одлучила, да се окривљени Нол и Риста казне ослободе, а да спорно имање напусте и из истог се иселе.

Ову је пресуду ср. власт на дан 28. јуна 1905. год. извршила и из спорног млина иселила г-ђу Себастијана Нола, — пошто Себастијан није био у Барајеву.

За овим је се Нол, актом својим од 6. јуна 1905. г. обратио средској власти, да му она преда све оне ствари, означене у свом акту, које су при његовој сеоби са имања Шарлоте Нахман, на истом остале, у противном да га о томе извести решењем.

Према овоме пуномоћник г-ђе Ш. Н. на протоколу под № 8843. изјавио је, да не признаје право својине Н.-у на ствари: машину и машинске делове, као и остали машински прибор, а тако исто и новоподигнуту млинску зграду и ствари, које се налазе на имању његове властодавке и није одобрио, да му ма и једна стварчица изда.

Молилац Нол, актом под Бр. 9086. поднео је уверење Гл. београдске царипарнице за доказ да је он машину за парни млин набавио.

На основу овога власт ср. посавског нашла је, да се молиоцу Н.-у не могу издати тражене ствари зато, што му пуномоћник г-ђе Ш. не признаје право својине и што своје право није ничим доказао, а међутим ствари се налазе у државини г-ђе Ш., којој и припадају док се противно не докаже §§ 202. и 223 грађ. зак.

Даље, нашла је, да уверење царинарнице београдске које је Н. за доказ поднео, да је машину и машинске делове он набавио, у овом случају не може му ништа користити поред разлога, да је та машина на имању и државини г-ђе Ш., још и зато, што се њиме не утврђује, да је баш Н. својим сопственим новцем исплату учинио.

Према овоме, а на основу чл. 2. тач. 7. неспорних правила и § 6. и 27. грађ. суд. пост. и §§ 303, 304., 305, 306 и 466 истога поступка, ср. власт решењем својим од 9. септембра 1905. год. Бр. 9347. упутила је молиоцу Н.-а, да путем спора докаже право својине ствари.

Ово решење одобрило је и начелство окр. београдског и Министар унутр. дела с тим, да је решење умесно, јер одговара пропису из § 202. грађ. зак., без обзира на разлоге поменуте у решењу ср. начелника, који су засновани на оцени доказа и основаности захтева жалиоцевог.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је решење Министрово на закону основано, па је одлуком својом од 2. јуна 1906. г. Бр. 4208, жалбу одбацио као неумесну.

* * *

Љубица ж. М. Б. дуговала је извесну суму Др. Евђенију Брановачком санитарском потпуковнику.

За наплату овог дуга начелник среза пожаревачког на дан 16. марта 1896. год. продавао је непокретно имање дужника Љубице. На тој лицитацији поверилац Брановачки купио је један плац са кућом и другим зградама, који му је по гласу тапије од 22-III. 1899. г. Бр. 11020., по мерама и границама, описаним у тој тапији уступљено за 1650 динара. На лицитацији пак од 22. марта 1899. г. купио је и један празан плац, који му је, по тапији од 25. септембра 1901. г. Бр. 37399. по мерама и границама обухваћеним у тој тапији, уступљен за 450 дин.

Молбом од 29. децембра 1902. г. његов пуномоћник тражио је од начелства окр. пожаревачког, да се купац на купљено имање уведе у господарство.

Кад је начелство приступило овом раду, утврђено је, да по другој тапији (Бр. 37399) фали са источне стране 13·70 а са западне 23·30 мет., са које је стране граничар Стеван Ђорђевић.

Пошто притежалац Стеван није признао, да је заузео ма колико имања пок. Љубице, наводећи да имање ужива на основу тапије убаштињена потврђене од суда општине пожаревачке од 5. новембра 1879. год. Бр. 2292. ПМ 7., и није пристао да мањак у купљеном имању од свог имања жалиоцу уступи, — начелство је решењем од 23. октобра 1903. г. Бр. 15764. купца увело у господарство по тапијама на купљено имање, а Стевана упутило на грађанску парницу да докаже право својине.

По жалби Стевановој, министар унутрашњих дела примедбама својим од 16. децембра 1903. ПМ 31189 поништио је ово решење начелства, с тога, што је начелство погрешно донело горње решење на основу § 493. грађ. суд. пост. јер тај пропис говори о извршењу судске пресуде, а овде тај случај није, пошто купац тражи да га начелство уведе у господарство купљеног имања на лицитацији по судским тапијама. Па како се приликом увођења његовог у господарство показало, да на лицу места нема онолико земљишта, колико би по тапијама требало да му се уступи, то је требало средством инжењера, а у присуству комисија, измерити како земљиште које он тражи, тако и земљиште које је у државини његовог комшије Стевана, па ако се тим премером нађе да Стеван не ужива ништа више него онолико, колико му по тапији

припада, онда значи да је савесан држалац. Ово тим пре, што је његова тапија много старијег датума него купчева, и у том случају, начелство је требало према §§ 201. и 202. грађанског закона да огласи себе за ненадлежно за расправу овог питања, а слабију страну да упути на парницу.

На основу ових примедба начелство је решењем од 2. јануара 1905. г. Бр. 8 упутило кунца на грађанску парницу.

По, по жалби, министар поништи ово решење начелства с тога, што оно није поступило по његовим првим примедбама ПМ 31189. 1903. г., већ је без претходно чињеног премера на лицу места, којим се имало констатовати: да ли се и колико имања жалитељевог налази у државини Стевановој, упутило жалиоца на парницу противу Стевана.

Усвајајући ове примедбе, као обавезне, начелство је по њима поступило и нашло да жалитељу Брановачком по тапији од од 25.-IX 1901. год. Бр. 37399. нема довољно имања, већ се чињеним премером улази у имање комшије му Стевана и то са источне стране 13 мет. а са западне стране 23·30 мет.

Како Стеван не признаје да је ма шта заузео од имања жалитељевог, то је начелство приступило премери Стевановог имања и нашло, да Стеван по његовој тапији, потврђеној од стране првост. пожаревачког суда од 9. новембра 1870. г. Бр. 20642., ужива онолико имања, колико му и у тапији гласи, да није ништа од имања жалитељевог заузео и да је прави држалац овог имања.

Према оваком стању ствари, и како, према § 201. и 202. грађ. закона, начелство није надлежно, да се упушта у расправу овога питања а и с тога, што је жалитељ Брановачки у овом случају слабија страна по § 201. грађ. закона, јер је Стеван савесан држалац свог имања, што доказује и његова тапија много ранијег датума, то је начелство, на основу поменутих законских прописа решењем својим Бр. 4738. 1905. г. упутило купца Брановачког на грађанску парницу која ће решити ово спорно питање.

Ово решење одобрио је министар унутрашњих дела, ожалбеним решењем као умесно и на закону основано, јер се Стеван има сматрати за јачега у праву, пошто се спорно имање налази у његовој државини, и пошто он имање држи на основу тапије као јавне исправе, те се његова државина има за савесну сматрати — §§ 201. и 202. грађ. закона.

Противу овог министровог решења купац имања Брановачки изјавио је жалбу Државном Савету налазећи да оно не одговара закону са ових разлога:

1. што је, по § 651. грађ. закона, продавац (у овом случају државна власт — начелство) дужан продату ствар добро чувати и на одређено време купцу предати. Према томе, државна власт дужна је била предати му оно имање, које му је и продала, а не да га упућује на парницу противу лица, с којим он ништа није радио и од кога ништа нема ни да тражи;

2. што навод у решењу: да је Стеван јачи у праву, јер је спорно имање у његовој државини, нема вредности према њему жалитељу, — јер је за њега индиферентно, у чијој се државини налазило имање до пописа, али од пописа, свакако, морало је бити у државини државне власти, која га је и продала, и

3. што он држи спорно имање на основу судске тапије а Стеван на основу тапије, која је неуредна и која не гласи на његово име.

Државни Савет нашао је да је решење министрове правилно, па је одлуком својом од 21. марта 1906. г. № 2648. жалбу одбацио као неумесну. М. В.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине плочке, актом својим од 21. августа ове год. Бр. 1000, пита:

»Кад се од једне жене одрекне муж и отиде у службу, па после и на позив власти изјави: да са том женом неће више никад продужити заједнички брачни живот, да ли се њој може издати уверење о сиромаштини, за вођење спора, пошто задруга, из које је њен муж изашао, плаћа више од 5 дин. непосредног пореза?»

— На ово питање одговарамо:

По чл. 2. тач. 8. става 4. закона о таксама, кад год жена има да води парницу против свога мужа, што је наступио који од случајева § 417. грађ. закона, онда се не гледа на величину пореза, који плаћа њен муж, него на порез, који она сама плаћа, ако га у опште плаћа.

Ово важи и за оне случајеве, кад би она у томе положају отеране жене имала да води спорове са другим којим лицем, а не баш са својим мужем.

II.

Суд општине грчарске, актом својим од 27. августа ове год. Бр. 2535, пита:

»Н. Н. из Јадри. Љешнице, тужио је овоме суду Н. Н. из Козјака, за дуг у 55 динара. За доказ овога потраживања нудио је туженоме клетву а и сам повраћену примао.

На рочишту 10. априла, и тужилац и тужени сложили су се, да се спор расправи клетвом једнога од њих двојице, т. ј. тужилац је нудио а тужени повратио клетву.

Суд овај налазећи да главној заклетви има места, по своме нахођењу а у смислу § 284. грађ. суд. поступка досудио је клетву тужиоцу.

Одмах после саопштења пресуде, парничари су изјавили, да се заклетва у смислу § 290. поменутога закона одмах изврши што је и учињено.

После овога, тужени је изјавио жалбу првостепеном лозничком суду на пресуду овога суда, и судија, одређен да разматра пресуде општинских власти, поништио је пресуду овога суда, јер је, вели, у смислу § 289. грађ. суд. пост. требало заклетву досудити туженом, а не тужиоцу.

Суд ово општински, на основу § 20 б. грађ. суд. поступка поново је вратио акта са својим противразлозима првостепеном суду, да у пуној својој седници (колегијуму) размотри акта и пресуду, и првостепени суд одбацио је против разлоге овога суда а одржао примедбе свога судије.

Моли се уредништво, да у идућем броју Полиц. Гласника, пошто је ствар хитна, објасни: да ли је радња Првост. суда правилна и да ли су примедбе његове обавезне за општински суд, кад је заклетва извршена у смислу § 290. грађ. суд. поступка, те у опште није имало места жалби. Ако нису обавезне шта има да уради општ. суд, хоће ли опет да враћа акта првостепеном суду?»

— На ово питање одговарамо:

У опште је незгодно одговарати на питања ове врсте, кад нису изнесени и разлози првостепенога суда, који су га определили да пресуду општ. суда поништи, нити је целокупнога радња позната уредништву.

Али, кад је општ. суд истакао и то питање: да ли су судске примедбе обавезне за њега, па за одговор уредништва везује и извршење ових, онда је уредништво нагнано да уђе у ову ствар и без свега онога, што би расправу овога питања учинило сигурнијом и тачнијом.

Под претпоставком, дакле, да је тачно оно тврђење општинског суда, да је тужени *повератио попућену заклетву тужиоцу*, и да се то актима утврђује, па да је чак дао и свој пристанак да тужилац одмах и положи заклетву, и он то и учинио, онда се одлука Првостепеног Суда, по нахођењу уредништва, не би могла сматрати правилном, јер је ушло у оцену једне пресуде, против које по § 290. грађ. суд. пост. у вези са § 307. истога закона, нема места жалби, пошто се тужени, повраћајем заклетве тужиоцу, одрекао свакога свога права, и пристао да тужени заврши поведени спор и докаже своје тражење заклетвом.

Овако уредништво схвата значај наређења § 283 и 289 грађ. суд. поступка.

Али, и ако оно овако гледа на одлуку Првостепеног Суда, оно скреће пажњу општинском суду, да су по § 20 под б. грађ. суд. пост. примедбе пуне седнице Првост. Суда обавезне за њега, и да их, по томе, он мора усвојити и према њима донети нову одлуку.

Незадовољној страни после остаје права, да путем, које јој закон пружа, тражи расправу тога питања: да ли је било по закону да се пређе преко једне положене заклетве, и колико ће имати вредности заклетва, коју би у смислу судских примедба положила тужена страна, кад је о истом факту већ положена заклетва од тужилачке стране?!

III.

Суд општине запољске, актом својим од 24 августа ове год. Бр. 1965, пита:

»Моли се уредништво, да у своме листу донесе објашњење о томе: да ли су општински судови надлежни судити о споровима из § 6. тач. а. грађ. суд. пост. до 200 динара, где је поверитељ општина односно село, т. ј. да ли се општина и село сматрају као јавна судска каса?»

На ово питање одговарамо:

Тач. в. § 27 грађ. суд. поступка не говори о касама општинским и селским, него о касама државних судова и у опште о потраживањима државним.

Према томе, општински судови могу судити све спорове где су повериоци општине и села, ако изузећу не би било места из каквих других законских разлога.

IV.

Један општински писар пита:

»Чувар поља доставља општинском суду, да је ухватио Н. Н. у винограду Ж. Г. где је украо два грозда.

По свршеном ислеђењу суд општински подводи дело под одредбе закона о чувању пољског имања и изриче казну.

Осуђени изјављује жалбу и Првостепени пожаревачки суд такву пресуду одобрава.

Други пут, чувар поља доставља општинском суду, да је у бостану извесног грађанина ухватио Н. Н. где је украо 3 лубенице.

Општински суд подводи и ово дело под одредбе закона о чувању пољског имања и изриче казну.

На ову пресуду жали се кажњени, и Првостепени пожаревачки суд ништи је, налазећи: да дело потпада под § 391 крив. закона.

Оваква два једнака случаја, а два неједнака решења Првостепеног пожаревачког суда, доводе општ. суд у забуну, и не зна, како ће се у сличним случајевима управљати.

Општ. суд и даље држи, да је решење првог случаја правилније, јер кад се крађе на пољском добру не би казнили по закону о чувању пољских имања, онда се у чл. 22 поменутога закона не би ни помињале, но би се само штете означавале.

Моли се уредништво да изнесе своје мишљење по овоме.

На ово питање одговарамо:

Истина, по чл. 1, 2, 3, 5, 6 и 7 зак. о чувању пољског имања, општински је суд надлежан да суди и кривце за накнаду штете, кад год ове не прелазе круг његове власти, које му даје § 4. а. полициске уредбе.

Али, ни по овим законским наређењима ни по чл. 22 он не може крађе судити по закону о чувању пољског имања, јер за њих овај закон не предвиђа величину казне, него по кривичном закону, где су крађе побројане и подељене у иступне и преступне.

Чл. 22. просто, дакле, говори о томе, да општински суд има право суђења кривца за крађу, али се одатле не може

известити закључак, да се те крађе казне на начин, предвиђен чл. 5 овог закона.

Према томе, и општински суд и Првостепени погрешили су, кад је први судио кривце за крађу по закону о чувању пољског имања, а други то одобрио.

Други поступак Првостепеног Суда правилан је.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Драгутин Вељковић — „Гишица“, један од најдрскијих и најопаснијих коцкара и крад-

љиваца, извршио је још у јуну месецу прошле године једну опасну крађу у Ваљеву, и по извршеном делу побегао у Софију.

По слици Драгутиновој која је изнета у 26 броју „Полицијског Гласника“ од пр. године, он је ухваћен у Софији и по извршеним формалностима око екстрадиције предат је српским властима ради суђења.

Ноћу између 13. и 14. јула тек. год. Драгин је побегао из притвора начелника среза посавског, округа ваљевског, у коме је био због више опасних крађа, али је прошлог месеца ухваћен у Бољевцу и понова спроведен иследној власти у Обреновац.

Постоји основана сумња, да је Гишица извршио још какво казнимо дело, те с тога позивамо све полицијске и општинске власти, да иследној власти одмах поднесу извештај, одговара ли он још где за какво казнимо дело. Тога ради износимо његову најновију фотографију.

Драгутин је родом из Београда, стар је 30 година, висок 1'69 м., очију угасито-жутих и пегавих, косе смеђе, бркова прих, леђа носа удубљених. Од особених знакова има: белегу од посекоштине у облику праве линије, правца косог, на првом зглобу левога палца; белегу од посекоштине у облику праве линије, правца косог, у величини 1'5 см. на првој фаланзи истог палца; тетовиран знак у облику срца са

написом „1875“ на средини леве долактице; тетовиран знак у облику гранчице, величине 15 см, на средини десне долактице; белегу од посекоштине, у облику криве линије, величине 2'5 см., за 15 см. иза спољњег угла левог ока, и тетовиран знак у облику круне на средини прсију.

Гишица је до сада два пута судски осуђиван, оба пута због крађе, а за време издржавања последње осуде побегао је из казамата јула месеца 1901. године и у бегству остао до 31. октобра исте године, ког је дана ухваћен на нишкој железничкој станици под именом Милорад Милутиновић. У години 1904. одговарао је због убиства, а у млађим годинама небројено је пута кажњаван истушно за скитљу и разне крађе.

Бр. 12064, моли све полицијске и општинске власти да га известе, да ли је Петар извршио где какво казнимо дело.

ПОТЕРЕ

Радисав, син Јована Цветковића, земљоделца из Лалинаца, среза нишког, бив. слуга г. Милутина Петровића, пешадијског поручника из Ниша, украо је 9. тек. м-ца своје господару 90 динара у српским новчаницама од по 10 динара, и побегао. Радисав је стар 16—18 год., средње је величине, сувоњав, носав, косе, очију и обрва прих; један му је образ асиметричан што се јасно види приликом смејања; у одећу је сукненом. Позивају се све полицијске и општинске власти, да предузму потребне мере за проналазак овог крадљивца. Пронађењем треба стражарно спровести начелству нишком с позивом на депешу Бр. 7679, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 32850.

Живко Петровић, јорганијски раденик, стар 24 год., сувоњав, висок, промањаст, кад говори по мало замуцкује, извршио је једну крађу у Београду и побегао. Треба га пронаћи и спровести кварту савамачком с позивом на акт Бр. 10792. УБр. 32873.

Влајко Миленковић, родом из Лесковца и бив. слуга Петра Петровића, кафеџ. из Ваљева, покрао је свога газду 11. тек. м-ца и побегао. Крадљивац је стар 25 год., раста средњег, промањаст је у опште. Треба га пронаћи и стражарно спровести начелству округа ваљевског с позивом на Бр. 11894.

Непознато лице украдо је Марији Цветковић, раденици из Београда, златан медаљон у облику сата, пар старинских минђуша са по једним плавим каменом, две златне и једну сребрну бурму и 100 динара у новцу. За крадљивцем и покрађом наређује се тражење УБр. 32601.

Крађа стоке. Благоју Брићу, земљоделцу из Вукотића, среза посаво тамнавског, украдена су два коња: један лаке врине, матор 5 год., а други лаке доратасте, матор 7 год.; оба украдена коња жигосана су жигом „О“. За крадљивцем и покрађом наређује се тражење. УБр. 32615.

Непознати допови ноћу између 8. и 9. тек. м-ца украли су Ранку Томићу, земљоделцу из Мислојина, среза посавског округа београдског, једну кобилу лаке доратасте и матору 8 год.; једна нова коњска кола са амовима, уздама и целим јахаћим прибором, један револвер са кубуром, један пиштољ, 20 ока вуне и неколико кошуља и чарапа. Начелник среза посавског депешом Бр. 10043 моли да се за крадљивцима и покрађом предузме најенергичније тражење.

ТРАЖИ СЕ

Петра Маринковића, пиганина, родом из Глоговца у срезу параћинском, тражи начелство среза параћинског, код кога одговара за извесно кривично дело. Пошто се Петар до сада није могао пронаћи, поменути начелник срески, актом Бр. 5535, моли све полицијске и општ. власти да за њиме живо трагају и у случају проналаска стражарно му га уште, а у противном да одговоре о непроналаску.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Код начелника среза деспотовачког налази се један коњ лаке алатасто-затворене, матор 8 год., без икаквих роваша, и једна кобила лаке алатасто-отворене, лисаста, матора 10 година, у задње ноге чарапаста, са жигом „О“ на грбини. Коњи ови одузети су од скитачких цигана, те је сва прилика да су негде украдени. Нека полицијске и општинске власти пронађу сајбије ових коња, и упуте их среској власти у Деспотовац с позивом на акт Бр. 11502.

Код начелника среза посавског округа ваљевског налази се у притвору лице без икаквих исправа, које је казало да се зове **Павле Томић**, из Проштинаца, у срезу ресавском; он је стар 29 година, средњег раста, дугих образа, врх главе мало му је шиљат, изнад споја обрва има белегу од посекоштине, а на врату код гркљана има белегу од убода; кад говори крља. На себи има блузу жандармеку, панталоне војничке, на глави шешир, а на ногама опанке. Изјавио је, да је служио код разних газда у Шапцу, Ланову, Доњој Рачи и у још неким селима по Србији. Како Петар изгледа по све сумњива личност, поменути начелник, депешом